

1. Büyüme ve kalkınma arasındaki farkı belirtiniz.

Büyüme sadece milli gelirdeki niceliksel bir artışı ifade eder. Kalkınmada ise; üretim ve teknolojiye oluşan gelişmelerle birlikte açığa çıkan ekonomik ve sosyal gelişmeleri de içerir.

2. İnsanı gelişim endeksi ((human development index) ölçütlerini dikkate alarak, Türkiye'nin

insani gelişim endeksi sıralamasında daha iyi bir yerde olması için uygulanması gereken

maliye politikalarını belirtiniz.

Gelişmişliğin ölçütü kişi başına düşen geliri standart olarak ölçmek yeterli olmadığı için İnsanı Gelişim Endeksi (HDI) karşılaştırma için kullanılır. HDI içerisinde, yaşam süresi, eğitim süresi, satın alma gücü kapasitesine göre milli gelir hesaplamaları yapılır.

3. Yoksulluk endeksini (Human poverty Index) açıklayınız.

Katlanılabilir bir yaşam için gerekli fırsatlara ve seçeneklere sahip olmamak şeklinde ifade edilen yoksulluk türüdür. İnsani yoksulluk, gelirle ilişkilendirilmeyen yoksulluktur. HPI, halihazırda İnsani Gelişim Endeksin'de yansıtılan insan yaşamının üç temel unsurundaki yoksunluğa odaklanır: uzun ömür, bilgi ve iyi bir yaşam standardı.

4. Solow büyüme modelinin temel özelliklerini belirtiniz.

- Sanayileşen ülkelerin büyüme sürecini anlamada yardımcı olan materyallerdir.
- Ekonomide homojen tek bir mal üretilmektedir.
- Ekonomi dışı kapalıdır ve hükümet kapalıdır.
- Cobb-Douglas tipi üretim fonksiyonu geçerlidir. (Ölçeğe göre sabit getiri vardır.) (Emek ve sermaye için azalan verimler yasası geçerlidir.)
- Ekonomi tam istihdamdadır ve tam rekabet koşulları geçerlidir. ($I = S$)
- Emek ve sermaye girdileri ikame edilebilir. (Ekonomide dışsallık söz konusu değildir.)
- Temel modelde teknoloji düzeyi sabittir.
- Aynı şartlar altında, az gelişmiş ülkeler gelişmiş ülkelere göre daha hızlı büyür.

5. Bir ülkenin GSYİH'si ve kişi başına düşen geliri gelişmiş sayılma için yeterli bir ölçüt

müdür? Gerekçeleriyle belirtiniz.

Gelişmişliğin ölçütü kişi başına düşen geliri standart olarak ölçmek yeterli olmayacağı için bunun yanında sağlık ve eğitime ait göstergeler, yoksulluk, işsizlik, bölgesel işsizlik, gelir durumları kriter olarak belirlenmiştir.

6. Reel büyüme nedir?

Ekonomik büyüme mal ve hizmet miktarındaki artışla ortaya çıkmışsa buna reel büyüme denir.

7. En az gelişmiş ülkeleri tanımlayınız, ölçütlerini belirtiniz?

En Az Gelişmiş Ülkeler" (EAGÜ), Birleşmiş Milletlerin 1971'de yaptığı bir tanımlamadır.

- Tarıma dayalı ekonomi (gizli işsizlik)
- Yaygın yoksulluk
- Kırsal nüfus çoğunlukta
- Gelir dağılımı bozuk
- Finansal piyasa yok
- Mülkiyet belirli kesimin elinde
- Kişi başına gelir az
- Tasarruf yok
- Sanayi üretimi yok. İthalat ile sağlanıyor.
- İhracat az
- Tüketim amaçlı üretim var
- Girişimcilik yok. Geleceğe yönelik beklentiler yok.

- Çarpık büyümeler var
- Kamu maliyesi sorunlu.
- Cari harcamalar yüksek
- Kayıtdışılık yaygın
- Tarım sektörünün vergilendirilmesi zor.
- Kamu gelirleri yetersiz
- Devletin oy katsayısı ön planda
- Dolaysız vergiler yüksek (toplanması kolay)

8. Harrod Domar büyüme modeli kapsamında sermaye hasıla katsayısının yüksek olması için nasıl bir vergi politikası uygulanması gerektiğini belirtiniz.

- Ne kadarlık bir sermaye artışı, GSYİH’da ne kadar artışa neden olur?
- Ekonomik büyüme, tasarruf oranına bağlıdır.
- Sermaye stoğunun, toplam üretime oranlanmasıyla elde edilen katsayı, sermaye hasıla katsayısıdır (K/Y).

$$k = \Delta Y / \Delta K \quad \rightarrow \quad k = I / \Delta Y \quad \rightarrow \quad \Delta K = I$$

- Büyüme için; ya milli gelirin tasarruf edilen kısmı artmalı, ya da sermaye hasıla oranı düşürülmeli
- Sermaye hasıla oranının yüksek olması demek, toplam üretimin, sermaye stoğundan büyük olduğunu ve büyümeyi olumsuz etkileyeceğini gösterir. Bu durumda toplam üretimi azaltmak için vergi oranlarının arttırılması gerekir.

9. İçsel büyüme etkenleri belirtiniz.

İçsel büyüme modelleri, ekonominin zaman içinde nasıl büyüdüğünü açıklamaya çalışır.

Ekonomik büyümenin temelinde ekonomideki karar birimlerinin bilinçli seçimleri bulunur.

İBT’de teknolojik gelişmenin ekonomik büyüme için taşıdığı önem yüksektir.

Büyümeyi tetikleyeceği önerilen gelişmeler:

- Bilgi
- Beşeri sermaye
- AR-GE
- Finansal yenilikler
- Devletin rolü
- Piyasa yapıları

→ Tasarruf artarsa büyüme de artar. (iş gücünün eğitimi ve yatırımı olarak kabul edilir)

10. Asya kaplanları olarak tanımlanan ülkelerin gelişmesinde, içsel büyüme modeli

etkenlerinin önemli olup olmadığı belirtiniz.

1960-1990 yıllarında asya kaplanları dışında büyüeyebilen ülke yoktu. Yaşanan büyümeyi anlamak için içsel büyüme modeli ortaya atıldı.

Bu ülkelerde içsel büyüme etkenlerinin etkisi yüksektir. Büyümek için yapılan planların arkasında devlet vardır.

→ Tasarruf artırılarak büyüme sağlandı. (iş gücünün eğitimi ve yatırımı artırıldı)

İşgücü, eğitim ve araştırmalara önem verildi.

Dışsalılıklar sayesinde kazanılan deneyim (emeğe yapılan eğitim, yatırım olarak değerlendirildi) diğer firmaları da etkiledi.

Bu pozitif dışsalılıklar ülkede geliri arttırdı.

Piyasa ekonomisi,

Liyakat sistemi,

Ekonomik ve siyasi barış,

Hukuk devleti altyapısı olması büyümeye ortam oluşturdu.

11. Olağan durum dengesi nedir, açıklayınız.

Normal durumda ekonominin geldiği dengedir. Eğer ekonomide normalde tam istihdamda dengeye geliyorsa, normal durum dengesi de tam istihdam denge düzeyidir.

12. Dünya Bankası, ülkeleri kişi başına düşen gelir açısından nasıl sınıflandırmaktadır?

Dünya Bankası, ülkeleri kişi başına gelirlerine göre dört grupta sınıflandırıyor:

Düşük gelirli ülkeler,
alt-orta gelirli ülkeler,
üst-orta gelirli ülkeler,
yüksek gelirli ülkeler.

Kişi başına GSYİH ile birlikte, sağlık eğitim teknoloji vs. durumları da değerlendirilir.

13. Az gelişmiş ülkelerde, kamu maliyesine ilişkin sorunlar nelerdir?

-Bu ülkelerde gelir çoğunlukla tarımdan elde ediliyor

-Yoksulluk yaygın.

-Nüfusun, önemli bir kesimi kırsal kesimlerde yaşıyor ve işgücü olarak kendi işinde çalışıyor.

-Fiziksel sermaye ile beşeri sermaye bir araya gelmiş değil. Diğer bir ifade ile kurumsallaşma ile şirketleşme bu ülkelerde yaygın değil.

-Mülkiyet, belirli kesimlerin elinde toplanmış dolayısıyla bu da gelir ya da servet dağılımını belirlemekte. Diğer bir ifade ile mülkiyetin belirli ellerde toplanması, gelir dağılımının bozuk olması sonucunu doğuruyor.

-Finansal piyasalar gelişmemiş

-Ekonomi tarıma bağlı olduğu için mevsimsel dalgalanmalardan veya hava koşullarından tarım ürünleri etkilendiği için tarım ürünlerinin fiyatları yıldan yıla dalgalanmalar göstermektedir.

-Sanayi ürünleri bu ülkelerde olmadığı için dışarıdan ithal ediliyor.

-Bölgeler arası gelir dağılımı bozukluğu var.

-Kırsal kesimde yaşayanlar büyük ölçüde izole edilmişler ve bu ülkelerde etnik ve dinsel ayrımlar var.

-Etnik savaşlar veya dinsel savaşların bu ülkelerde olduğunu görmekteyiz. Örneğin Hindistan'da Budistler ile Müslümanların çatıştığını görmekteyiz. Ya da etnik çatışmalar, Hindistan bağımsızlığını 1947'de kazandı ve bağımsızlığını kazanırken Hindistan ve Pakistan olarak ikiye bölündü. Sonra Pakistan da Bangladeş ve Pakistan olarak ikiye bölündü. Bu bölünme dolayısıyla da Gandhi'ye suikast düzenlediler. Bu etnik çatışmalar yüzünden bu ülkelerde başa gelenler seçim yerine daha çok ordu tarafından desteklenmesi ile başa geliyor.

-Gelir dağılımının bozuk olması da sosyal açıdan gergin bir ortamın ortaya çıkmasına neden oluyor.

Devletin egemenliği yeterince yüksek değildir.

İnsanların hayatı parasal sisteme daha az bağlıdır ve bu da vergi gelirlerine yansiyabilir.

Sanayileşme ve üretim düşüktür.

Ekonomi kayıt altında değildir.

Siyasi yapı sağlam değildir.

Hukuki yapı sağlam değildir.

Devletin bağımsızlığı yoktur.

14. Vergi kapasitesi ve vergi gayretini tanımlayınız? Az gelişmiş ülkeleri, bu ölçütler açısından değerlendiriniz.

Vergi kapasitesi, bir ülkede belli bir dönemdeki vergilendirilebilir ekonomik potansiyeli ifade etmektedir.

Vergi gayreti, vergi kapasitesinin fiilen gerçekleşen kısmıdır.

Az gelişmiş ülkelerde ekonomik, sosyal, siyasal yaşam farklı olduğu için vergi kapasitesi ve gayreti farklı olabilir. Öncelikle olmayan bir elde edimden vergi alınamaz.

Sanayileşme ve üretim düşükse vergi kapasitesi de düşük olur.

Devletin kendi içinde askeri egemenliği yoksa insanları kontrol edemez.

Devletin dışı karşı bağımsızlığı yoksa sistem düzgün işleyemez.

Kayıt dışı ekonomi fazlaysa vergi gayreti düşük olur.

İnsanların düşünceleri farklı yapıdaysa vergi kapasitesi de farklı yapıda olur.

Hukuki yapı insanları, ödeme gücünü doğru olarak kavrayamayabilir bu da vergi gayretine yansır.

İnsanlar kendi ürettiklerinden tüketiyorlarsa vergi bu kişileri kapsamayabilir.

15. Az gelişmiş ülkelerde “artan oranlı gelir vergisi tarifesi, vergi yükünü arttırır” ifadesini

açıklayınız. Gelir dağılımıyla ilgisini belirtiniz.

Gelişmemiş ülkelerde gelir adaletsizliği yüksektir. artan oranlı vergi ise yüksek gelirli kimselerin yüklerini artırır. Devletin bir paraya ihtiyacı varsa artan oranlı vergi tarifesi insanlara toplamda daha az yük olur.

Az gelişmiş ülkeler gelir düzeyi düşük olduğu için büyüme odaklıdır. Bu nedenle öncelikle tasarrufların artması sonucunda yatırımlara dönüşmesi, böylece büyüme sağlanacak ancak tasarrufu arttırabilmek için vergi ve harcama politikalarının uygun seçilmesi gerekir. Az gelişmiş ülkelerde yoksul kesim fazla olduğu için devlet bu kesim için harcama yapar, yüksek gelir grubundaki kişilerden de artan oranlı vergi tarifesi ile daha fazla vergi alırsa, bu gelir grubu tasarruflarını azaltacak. Buna da milli transfer olarak yoksullara dağıtırsa yatırım yapamamış olacak. Bu kısır döngüye, yüksek gelir grubundan vergi alınmasına, düşük gelir grubundan harcama baskısı yapmasına denir.

16. Washington uzlaşısı nedir? Ölçütlerini belirtiniz.

1980’ lerden sonra neoliberal politikalar anlayışı içerisinde IMF, Dünya Bankası ve Amerikan Hazinesi’nin geliştirmekte olan ülkelere uygulanmasını istedikleri politikalardır.

10 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

Mali Disiplinin Sağlanması

Kamu Harcamalarının Öncelik Alanlarının Belirlenmesi

Vergi Reformlarının Yapılması

Finansal Piyasaların Serbestleştirilmesi

Tek ve Piyasa Tarafından Belirlenen Döviz Kuru Uygulaması

Gümrük Tarifelerinin Kaldırılması

Doğrudan Yabancı Yatırımların Özendirilmesi

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi

Piyasalar Üzerindeki Kontrollerin Kaldırılması

Mülkiyet Haklarının Güvence Altına Alınması

17. Az gelişmiş ülkelerde vergi idaresi niçin etkin değildir, belirtiniz.

Devletin egemenliği yeterince yüksek değildir.

İnsanların hayatı parasal sisteme daha az bağlıdır ve bu da vergi gelirlerine yansiyabilir.

Sanayileşme ve üretim düşüktür.

Ekonomi kayıt altında değildir.

Siyasi yapı sağlam değildir.

Hukuki yapı sağlam değildir.

Devletin bağımsızlığı yoktur.

18. İthal ikamesi ve ihracat stratejisi politikalarının temel özellikleri nelerdir? Belirtiniz.

İthal ikameci politikada yüksek gümrük duvarları vardır ve ölçek ekonomilerinden faydalanılamaz. Burada kota uygulaması da olabilir.

Ülke içerisindeki yerli üretim korunmaya çalışılır.

Ulusal para da sabit kur sistemi varsa sabit tutularak (ülke parası aşırı değersiz tutularak) ithalat zorlaştırılır. Faizler yerli üretimin gelişmesi için düşük tutulur.

İhracata yönelik politikalarda ise gümrük duvarları kaldırılabilir.

İthalatın kısıtlanmasına dayalı bir politika veya ihracatın artırılmasına yönelik bir politikadan bahsediyoruz. (İthal ikamesi ve ihracata dayalı büyüme.)

Bir sektörün gelişmesi için başlangıçta devlet, koruyucu bir politika izliyor ve sonrasında da o sektör maliyetleri düşürdüğü zaman, işi yapmasını öğrendiği zaman, dünyayla rekabet edecek bir aşamaya gelmiş oluyor ve dolayısıyla rekabete açılabilir kararı veriliyor.

19. Amartya K. Sen'in kalkınmada insan unsuruna öncelik verilmesi konusunda görüşlerinin temel özelliklerini belirtiniz.

Yoksulluğun azaltılması,
Ortalama yaşam süresinin artırılması,
Katılımcılığın/demokrasinin geliştirilmesi,
Temel hak ve özgürlüklerin genişletilmesi,
Sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi,
Kıtık ve açlıkla mücadele edilmesi

(Bunların temel özelliği)

İnsanlara balık verilmesini değil insanlara balık tutmasının öğretilmesini daha öncelikli olarak öngörüyor. Dolayısıyla insanların gelecekte kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlamak daha önemlidir.

20. Marksist görüş ile Neo Klasik görüşün çıkar gruplarının etkilerine ilişkin yaklaşımlarını belirtiniz.

Neoklasik iktisat anlayışı: devletin, değişik çıkar gruplarının rekabet alanı olduğunu söylüyor. Dolayısıyla hükümetler iktidarla kalmalarını sağlayacak politikalar uyguluyorlar.

Marksist görüş: devletin baskın sınıfların çıkarını temsil ettiğini söyler.

21. Sürdürülebilir büyüme/kalkınmayı tanımlayınız?

Sürdürülebilir büyüme, bir ekonomideki ekonomik büyüme modeline verilen addır. Bu, çok istikrarlı bir büyüme anlamına gelir.

Sürdürülebilir kalkınma; gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğine zarar vermeden kalkınmayı sağlama anlamına gelmektedir. Çevresel, ekonomik ve sosyal alanlarda dengeyi sağlayarak bugünü ve geleceği güvence altına almak şeklinde de tanımlanabilir.

22. Durağan durum dengesi nedir?

23. Yakınsama hipotezi nedir?

Görelî yoksul ülkelerin kişi başına düşen gelirlerinin zaman içerisinde zengin ülkelerin gelirlerini yakalayacağı varsayımına dayanır.

24. Eğitim ile kalkınma arasında ilişki var mıdır? Belirtiniz.

Eğitim, kalkınmanın temelidir. İnsanların ürettikleri yapılardan konuştukları dillere kadar her şey eğitimin ürünüdür...

25. Kamu harcamaları ile kamu tasarrufları arasındaki ilişkiyi belirtiniz.

Kamu gelirleri ile kamu harcamaları arasındaki fark kamu tasarruflarıdır. Bütçe fazlası kamu tasarrufudur. Yatırım hariç kamu harcamalarını dikkate almamız gerekir. Yatırım hariç kamu harcamaları vergi gelirlerinden daha düşük olduğu zaman kamu bu farkı yatırımlarda kullanabilir. Dolayısıyla biz buna kamu tasarrufu diyoruz.

26. Kamu açıklarının faizler üzerindeki etkisini belirtiniz.

(maliye politikası final-1'de yazıyor)

27. Kamu açıkları ve döviz kuru bağlantısı belirtiniz.

(maliye politikası final-1'de yazıyor)

28. Vergi politikası ile özel yatırımların nasıl yönlendirilebileceğini belirtiniz.

(maliye politikası final-1'de yazıyor)

29. Bölgeler arası gelişmiş farklılıkları bağlamında kutuplaşma teorisi nedir?

Kutuplaşma teorisi azgelişmiş ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasındaki iktisadi bütünleşme ve serbest ticaretin azgelişmişler aleyhine işleyeceğini ve sonuçta zengin ülkelerin daha zengin, fakir ülkelerin ise daha fakir hale geleceklerini savunan kuramdır.

Sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler olduğu gibi, ülkelerin kendi içinde de görelî olarak gelişmiş ve az gelişmiş bölgeleri bulunmaktadır.

Ülke içindeki bu gelişmişlik farkları pek çok sosyal ve ekonomik sorunlara neden

olmakta ve bu nedenle ülke genelinde sosyo-ekonomik bütünleşmeyi sağlamak amacıyla, bölgeler arasındaki farklılıkları azaltmaya yönelik büyük uğraşlar verilmektedir. Örneğin, bölgesel kalkınma arasındaki farklılıklar, Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri olup, bu sorun hem gelecekteki iktisadi gelişme için bir darboğaz oluşturmakta, hem de sosyal sorunlara kaynaklık etmektedir.

Ekonomik anlamda gelişme içerisindeki bir ülkede çoğu zaman gelişme ülkenin tüm yörelerinde aynı anda başlayamamakta ve gelişmenin giderek belli merkezlerde yoğunlaşması, bölgeler arasında gelişmişlik farklarını kaçınılmaz hale getirmektedir. Ülkemizde de az gelişmiş bölgelerin temel özelliklerine baktığımızda; Faktörlerin verimliliği zayıflığı ve faktör dağılımı bozukluğu, altyapı yatırımları yetersizliği, doğal çevrenin gelişmeye imkan vermemesi, bölgesel gelir dağılımının düzensiz olması, artan nüfusun dışarıya göçleri hızlandırması, ekonomik yapının tarıma dayalı olması, halkın büyük çoğunluğunun tarımsal kesimde çalışmasına rağmen, bu kesimin yarattığı katma değer artış hızının oldukça küçük ve kimi zamanda eksi bir durum göstermesi gibi nedenler olduğunu görmekteyiz.

30. Kalkınma ajanslarını tanımlayınız.

Kalkınma Ajansları bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda çalışmalar yürüten özerk kamu kuruluşlarıdır. Kalkınma Ajansları doğrudan yatırım yapan uygulayıcı kuruluşlar değildir. Kalkınma Ajanslarının asıl görevi kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğini destekleyerek yerel potansiyelin açığa çıkmasını sağlamaktır. Türkiye genelinde her biri Düzey 2 Bölgelerinde kurulan 26 adet Kalkınma Ajansı mevcuttur.

31. Kalkınma ajansları ile merkezi kalkınma planları arasındaki ilişkiyi belirtiniz.

32. Avrupa Birliğinde bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan maliye politikasının temel ilkelerini belirtiniz.

- Ekonomik ve parasal birliğin sağlanması,
- AB yurttaşlarının tüm üye ülkelerde oturma, serbestçe dolaşma, seçme ve seçilme hakkına sahip olması,
- Ortak bir güvenlik ve dış politikanın uygulanması,
- Çeşitli alanlarda ortak programlar.

Ekonomik ve parasal birliğin koşulları:

- Ortak para politikasının uygulanması
- Ortak bir para biriminin kullanılması
- Vergi oranlarında uyumlaştırma
- Ortak maliye politikasının uygulanması

33. Türkiye’de kalkınmanın gerçekleştirilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz

34. Türkiye’de bölgeler arası gelişmiş farklılıklarının giderilmesi için uygulanan/uygulanması gereken maliye politikalarını belirtiniz.

35. Bir ülkede devalüasyon yapılmasının kısa ve uzun vadeli etkilerini belirtiniz.

Devalüasyonun kısa vadeli etkileri:

İhracat artarken, ithalat azalır.

Dış ticaret açığı azalır.

Artan ihracat ile ülkenin milli geliri artmış olur.

Uzun vadede devalüasyonun etkileri ortadan kalkmaya başlar. Çünkü devalüasyon insanların yükünü artırır ve iç piyasa kendi içinde çalışmaya devam ederek devalüasyonu aşındırır.

36. Kalkınmanın gerçekleştirilmesi için etkin bir vergi politikası nasıl olmalıdır? Belirtiniz.

37. Türkiye’de 1960’lı yıllarda uygulanan kalkınma politikası ile bugün uygulanan kalkınma politikası arasındaki farkı belirtiniz.

38. Güney Afrika’da kişi başına düşen gelirin yüksek olması, ülkede yaşayan herkesin refah

içerisinde olduğu anlamına gelir mi? Neden?

İrkçı miras nedeniyle ülke çapında bölgesel farklılıkların yanında bir de ırksal farklılıklar gizli bir şekilde hala devam etmektedir. Ülkede servet birikimi gayet adaletsiz gerçekleşirken nüfusun %10’u ekonomik servetin %95’ine sahiptir.

Ülkedeki en büyük sektörü madencilik oluşturmaktadır. Büyük miktarda altın ve elmas rezervlerine sahip olan ülkede ekonomi Yahudi şirketler tarafından yönetilmektedir. Madenciliğin yanında turizm ve tarım sektörleri de ülkenin gelir getirici sektörleri arasındadır. 2010 yılında dünya kupasına ev sahipliği yapan ülke yıllık 10 milyon dolayında turist ağırlamaktadır.

Güney Afrika işsizliğin yoğun olduğu bir ülkedir. Ülke genelinde resmi işsizlik oranı çalışabilir nüfus içinde %30 seviyesindedir. Ülke ekonomisindeki büyümenin 2010 yılından beri azalış göstermesi işsizlik sorununu daha da derinleştirmektedir. İşsizliğin yanında aynı işi yapan ırksal gruplar arasında kazanç yönünden farklılıklar mevcuttur. Enflasyon oranının resmi verilere göre %5-6 seviyelerinde seyrettiği ülkede kamu borçlarının milli gelire oranı 2008 yılından bu yana giderek artmaktadır. 2016 yılı itibariyle devlet borçlarının milli gelire oranı %51,7’dir.

39. Rönesans ve reform ile sanayi devrimi arasında ilişkiyi açıklayınız.

40. Devletin kalkınmada rolünün nasıl olması gerektiğini değerlendiriniz.

41. Türkiye’de Devlet Planlama Teşkilatının kapatılması ile Bölgesel Kalkınma Ajanlarının

kurulmasını, Devletin kalkınmadaki rolü açısından değerlendiriniz.

Merkez bankasının bağımsızlığı hakkında ne düşünüyorsunuz?

(maliye politikası final-1’de yazıyor)